

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

Bröder!

2019 är snart tillända och jag har snart suttit halva mandatperioden. Det är inte utan att det varit ett roligt och ett mycket lärorikt år.

Mycket av det som man upplever i bänken får man förklaringar till när man sitter som övermästare. Det ger dessutom möjligheter att utvecklas själv, men framför allt ges möjlighet att utveckla logen. Det är intressant att träffa övermästare från andra loger och att höra hur man gör där för att bibehålla eller till och med öka intresset för logearbetet i deras loger. Min avsikt är att i närtid besöka några av de andra logerna i huset. Får se om det finns saker som de gör och som vi också kan göra hos oss.

Jag vill gärna passa på att be samtliga bröder om hjälp! - Kan vi tillsammans hjälpas åt att under 2020 försöka att få fler bröder att besöka logen! Jag vill samtidigt att ni undersöker, i er bekantskapskrets, om ni inte har några kamrater som ni tycker skulle vara lämpliga att gå med i vår Odd Fellowloge.

Vi kommer att ha en ny invigningsgrad i vår.

Vi har fortfarande några logemöten att se fram emot i år. Veteranlogen nästa gång, den 14 november, och sedan har vi gradgivning i kärlekens grad den 28 november. I december har vi dels Julloge, med vårt sedvanliga luciatåg, den 12 december och en vardagsloge den 19:e. Detta innebär att vi fortfarande har en hel del arbete att göra under innevarande år. Ni kommer i sedvanlig ordning få påminnelser om detta inför varje möte som jag och PS brukar påminna er om.

Hoppas att jag får träffa flertalet av er under något, eller alla, kvarvarande möten i år!

Broderligen i Vänskap Kärlek Sanning

Martin Kjell
Övermästare



Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

HJÄLP NÅGON ÄR INTE MED I VÅR LOGE!

Lennart Jansson, TjExÖM

Jag deltog på mycket välbesökt årsmöte i Stockholms Övermästare- och Exövermästarförening i går kväll, 30/10.

Det var ett väldigt givande och trevligt möte där man fick chansen att träffa ett antal nuvarande och fd Övermästare och ett stort antal ExÖm.

Både från Rebeckaloger och Brödraloger vilket gjorde det hela extra spännande.

(Vid mitt bord på den efterföljande middagen satt bl.a. den nominerade kvinnliga Storsire:s kandidaten som f.ö. är väldigt trevlig).

Vi diskuterade allt möjligt spännande bl.a. hur vi ska kunna öka medlemsantalet, Rebeckorna upplever samma sak som vi, fast i en större skala, dvs. det kommer in nya syst-rar i deras fall, oftast runt 10-12 st/gång men sedan slutar 80 % av dessa inom 1-2 år efter invigningen!

Hur ska vi kunna hantera detta?!

Många av logerna upplever samma situation som vi gör, dvs att medlemsantalet står och stampar eller t.o.m. minskar trots att det kommer in nya medlemmar.

Ett skäl till det kan vara ett bristande engagemang från Bröder och Syst-rar när det gäller att ta hand om de nyinvalda, det är troligen bättre att ta in, i vårt fall 2-4 st/nya per år och verkligen se till att dessa stannar kvar och engagerar sig i logearbetet än att ta in en hel drös där de flesta slutar inom 1-2 år.

Samma problematik gäller ämbetsmannasidan. Jag satt bredvid TjExÖm i logen Jenny Lind och hon hade, trots att de är 190 med-

lemmar i den logen, varit tvungen att sitta som ÖM i 4 år, ingen ville ta på sig den post.

Då kommer vi till rubriken, "Hjälp någon är inte medlem i vår Loge"!

Problemen med att inte få in nya bröder i Logen, att de som kommer in slutar, att det är brist på ämbetsmän, att närvaron minskar, att det inte är tillräckligt roligt program i klubben, etc, etc, beror i stor utsträckning på att det alltid, utan undantag är "**Någon**" som borde ta tag i nyrekrytering av medlemmar, ta hand om nya medlemmar, ta ämbeten, gå till Logen, fixa program i klubben.....

Vem är då denne högp-resterande och ständigt närvarande "**Någon**" som ska fixa allt?

Jo kära broder för att ta reda på det uppmanar jag dig att redan nu sätta dig framför spegeln och titta "**Någon**" i vitögat!

"**Någon**" är helt enkelt du och jag och alla vi andra som är med i vår Loge och vår Orden.

Varje enskild broder, (eller för den delen syster hos Rebeckorna), måste titta sig själv i ansiktet och istället för att säga "**Någon**" borde ta dag i detta säga **JAG** ska ta tag i detta.

Som ni vet gäller den närmsta uppgiften oss själva, vi själva måste ta tag i och jobba med att skaffa nya bröder, ta hand om nyinvalda, ta ämbeten, komma med förslag till broder KM om program till "Klubben" osv.....

Vi kan ju alla börja med att besöka logen lite oftare, varför inte redan till Veteranaftonen den 14 november eller II:a Graden den 28/11?

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

BIERABEND

Lennart Jansson, TjExÖM

Vid förra logemötet den 24 oktober hade vi gemensam "Bierabend" med logerna B10 som anordnade det hela samt med B153 som liksom vi var inbjudna gäster hos B10. Vi höll ett kortare Logemöte innan kvällens huvudnummer vartefter hela 90 st bröder bänkade sig i bankettsalen och avnjöt en Bierabend med allt vad det innebär av god mat och dryck, (företrädesvis äkta Oktoberfestbier), trevlig samvaro och inte minst levande musik framförd av en, om inte helt äkta Bayersk orkester så i alla fall

nästan. Vi roade oss också med allsång i form av en radda tyska ölsånger.

Eftersom allt var så trevligt så bestämde vi på stående fot att göra om detsamma nästa år!

Ett särskilt stort tack till broder KM Magnus Rude som genom ett mycket gott samarbete med motsvarande ämbetsmän i B10 och B153 fått till denna gemensamma fest!!

Bidrag till Klubbkassan:

Det har blivit svårt att lämna bidrag till Klubbkassan sedan kontanterna försvann i praktiken, och kräver numera en planering redan på vägen till Ordenshuset.

Men nu är det möjligt att på ett enkelt sätt, med några knapptryckningar på mobilen ge bidrag till Klubbkassan.

Klubbkassans bankkonto tillkännagavs i protokollet den 10 oktober nu 2019. För

den som missat denna information kommer här kontonumret igen:

SHB (Handelsbanken) 6106 193 353 288

Det är angeläget att vi fyller på Klubbkassan ganska snart eftersom behållningen på kontot minskar radikalt eftersom luciataget får ersättningen via Klubbkassan.

Peter Hjelm

Bayersk afton i Ordenshuset Västra Trädgårdsgatan 11a den 24 oktober

Peter Hjelm

Med stor förväntan på en trevlig kväll i klubben samlades vi i stora bankettsalen, på inbjudan av B10 Viktor Rydberg, tillsammans med B153 Carl Michael Bellman efter väl genomfört arbete i logesalarna.

Det vankades Bayersk Afton med allt vad det tillhör av Umpa-Umpa-musik och väl-dofter från köket. Stämningen var på topp redan när vi bänkade oss vid de väldukade borden, och förhöjdes allteftersom kvällen fortskred.

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019



Brefvens-sextetten "ångar på" så det står härliga till och stämningen skjuter i höjden med varje taktfast melodi

En livslevande Umpa-orkester spelade under kvällen, till allas glädje. De har namnet Brefven-sextetten, och har sitt namn från en nu ganska stillsam bruksort, Brevens bruk, som ligger strax utanför Vingåker längs den gamla vägen till Örebro.

Till bordets gåvor fanns 5 sorters korvar, Schweinehaxe, rotmos, potatismos och givetvis, SURKÅL. Flera sorters senap och nybakat bröd och smör gjorde menyn komplett.

Efter umpa-umpa-melodin nr 1, "In München steht ein Hofbräuhaus" var det läge att med stor iver och frenesi hugga in på bufféns alla fat, och det var med välfyllt

tallrik alla återvände till sina platser. Sorlet var högt, och det var knappt att blåsmusiken trängde sig igenom.

Vi drack rejäl tysk öl, Erdinger, hell eller dunkel, i sejdlar, med tillräcklig volym för att man skulle känna sig som på plats 100 mil söderut.

Kalaset avslutades med äppelkaka och vaniljsås, och en mugg kaffe.

Ja se, det var ett riktigt kalas!

Och stor heder och tack till klubbmästarna och vårt fina kök som skämmer bort oss hela tiden!

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019



Församlingen är komplett i Stora Bankettsalen, och inte en ledig stol fanns att uppbringa. I mitten buffén där vi laddade/lastade våra tallrikar.



En fullastad tallrik, och efter en stund en fulladdad innehavare. De tre klubbsångernas texter syns bredvid ölsejdeln till vänster.

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

En ceremonimästares önskelista

Julen 2019 börjar närma sig, som man inte kan undgå att bli varse. Det var en chock för mig att upptäcka att på Biltema börjar julen minsann i mitten av september!

Men till jul skriver man ju önskelista! Jag dristar mig att skriva en lista med saker jag önskar ska ske i logen.

1. Vi har ett genomsnitt deltagare runt 25 bröder på logemötena. Alltså runt 30 % av logebröderna. Det innebär att när vi besatt alla ämbetsplatser inför logemötet återstår en knapp handfull bröder att följa mig och mina medhjälpare in i logesalen i den högtidliga inmarschen. Nu önskar jag mig att vi försöker att inmarschen omfattar en mängd av TVÅ handfulla, dvs 10 bröder (men naturligtvis ännu fler i lyckliga fall!).
2. Det skulle verkligen vara glädjande att få uppleva att så många av oss som bara kan, kommer och följer våra bröder som blir upphöjda under en gradgivning. Dels för att de bröder som får den högre graden verkligen ska få känna av stödet från logens alla övriga bröder, men också för att det är mycket roligare för ceremonielet att genomföra gradgivningshögtiden med många bröder närvarande.
3. Under mina år som ceremonimästare har jag fått höra förklaringar flera gånger per år att någon bröder ställt in logebesöket i sista stund för att man inte hunnit hem och byta om till korrekt logeklädsel och att man är rädd för påpekanden om inte korrekt klädsel. Min önskan i detta fallet är att vi avskaffar rädslan ihop med logemötena. Vi ”ska hälsa varandra som bröder” som

ÖM säger i inledningen till varje möte. Om man någon enstaka gång inte kan uppträda i logen i helt korrekt klädsel må så vara. Vi ser så oändligt mycket hellre en bröder närvarande i logen än att bara få en hälsning under ”Logens bästa”.

4. Denna önskepunkt är fortsättningen på föregående önskepunkt: man är rädd att komma för sent till logemötet. Det är återigen en önskan från min sida att vi avskaffar rädslan på logemötena. Vi är ju bland vänner och ska tänka så. Jag blir lika ledsen varje gång jag hör detta. Man kan komma hur sent som helst till ett logemöte, bara man kommer och knackar på innan gradgivning eller annan högtidlighet påbörjats. Det är ju så jätteenkelt: knacka på dörren alternativt ring på klockan, bli insläppt, ge invigningsgradens lösen och tecken. Det är allt.
5. Nästa önskepunkt är om man kanske inte kan stanna på hela mötet eller behöver pausa en stund. Jätteenkelt: man reser sig, ger invigningsgradens tecken till ÖM, och blir utsläppt. Jag önskar verkligen att man inte ska känna hinder bara för att man kan behöva avbryta logebesöket!

Se där så är min önskelista, som inte är kopplad till årsskiftet utan väldigt gärna får börja uppfyllas genast.

I vänskap kärlek och sanning

Peter CM

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

Från broder Registrator

Det är viktigt att vårt register hålls uppdaterat. Glöm därför inte bort att meddela ändringar av bostadsadress, e-postadress och telefonnummer till registeransvarig på adressen rega@b106.se

För att logga in på medlemsregistret, Odd Fellows intranät eller vår egen hemsida krävs Användarnamn och Lö-

senord till var och en av dem. Har du glömt eller aldrig fått inloggningsuppgifterna kan du fråga efter dem genom ett mail till registrator.

Martin Hänström
Registrator

Program B106 för 2019

Mötena börjar kl 18.30

	Datum	Sal	Anm
Logemöte	14 november	LS	Veteranafton
Logemöte	28 november	SS/LS	Grad II
Logemöte	12 december	MS	Julloge
Logemöte	19 december	LS	
Logemöte	2020		
Logemöte.	9 januari	LS	
Logemöte.	23 januari	MS	

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

S:t Nikolaus. Helgonet som blev Jultomte

Torsten Augrell



Vem är egentligen jultomten? Vi vet hur han ser ut och vad han har för uppgifter här i livet. Vi minns väl alla någon julafton när farbror Simon, som var gift med faster Vendela, trots att alla äntligen var församlade och trots att jag och mina kusiner otåligt väntade på julklapparna, blev tvungen att gå ut ett ärende. Till slut kom alla fall tomten – Fast Jag blev lite rädd, för tomtens ansikte var stelt och konstigt. Han frågade oss barn: finns några snälla barn här”. Vi svarade ”ja” och klapparna delades ut. Man undrar så här efteråt vad som hänt om någon svarat ”nej din dumma gubbe det gör det inte”. I den allmänna röran tänkte jag naturligtvis inte på att farbror Simon var ute ganska länge och inte kom tillbaka förrän klapparna var utdelade. Egentligen kunde jag väl sluta här, vi

vet ju alla vem tomten är, men det gör jag inte eftersom jag tänker försöka svara på frågan var vi har fått tomten ifrån och om han bara finns här hos oss eller på andra ställen också.

Den person som till slut blev jultomten, för oss och för många andra folk och grupper av folk, kallas Nikolaus av Myra, en ort som idag heter Demre och ligger vid medelhavskusten i sydvästra Turkiet. Om Nikolaus, vet man att han föddes c:a 280/286 i Patara och dog mellan 345 och 351 i Myra.

Sankt Nikolaus firas i hela kristenheten den 6 december. Detta gäller såväl ortodoxa som katoliker och protestanter.

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

Han hörde till en rik och mäktig familj och det är känt att han redan när han bara var nitton år gammal prästvigdes av sin farbror som också hette Nikolaus, och var biskop i Myra och vi vet också att farbrodern satte honom som abbot i klostret Sion i närheten av Myra. Nikolaus blev så småningom metropolit av Myra och han är helgon både i de grekisk-ortodoxa och i de romersk-katolska kyrkorna. (Inom parentes kan nämnas att det finns ganska många helgon med namnet Nikolaus, men det är alltså Nikolaus av Myra som är jultomten). Om den historiske Nikolaus vet man ganska lite men han deltog i kyrkomötet i Niceæ år 325 och han deltog där i beslutet att fördöma arianismen, en uppfattning om treenigheten enligt vilken Sonen, inte är av samma gudomliga väsen som Fadern utan det första av alla skapade väsen. Man beslutade i Niceæ också att hymnen "Credo in unum Deum" (jag tror på en enda Gud) varje söndag skulle sjungas i kyrkorna.

Vad är egentligen ett helgon? Helgonen har ända sedan gammal kristen tid trots be för människorna på jorden. Man anropar dem om deras hjälp och förbön, och de har en plats i liturgin. En evangelisk helgondefinition formulerad av Nathan Söderblom är: "de som i sitt väsen, i liv och gärningar visar, att Gud lever". Kyrkor, institutioner och yrkesgrupper har sina egna skyddshelgon och bilder av helgonen är vanliga i kyrkokonsten, och i ortodoxa och i romersk-katolska kyrkor är det vanligt att man tänder ljus framför en helgonbild, det kan vara en ikon eller en staty, när man ber till helgonet. När det gäller Nikolaus av Myra är det faktiskt så att, så vitt jag har kunnat få fram, att han aldrig har blivit officiellt kanoniserad eller helgonförklarad som det heter på modern svenska utan har blivit helgon genom folkets jubel och bifall. Helgonförklaringen hade länge formen av en juridisk process och kom i bruk ganska sent, jag tror

det var på 1300-talet. Nikolaus vördades som folkets helgon och städer och kyrkor blev uppkallade efter honom och hans helgonstatus växte fram under en period på många hundra år.

Det finns ett antal helgonlegender om Sankt Nikolaus och jag tänker läsa några av dem för er så att ni får känsla av hur de kan låta. De är i början av 1900-talet översatta från latinet så det låter lite ålderdomligt och charmigt.

Sankt Nikolaus var född av fromma och ädla föräldrar, som av gav renlevnadslöfte och inte fick några barn efter honom. Redan som nyfödd var Nikolaus full av järtecken. Första dagen i livet stod han upprätt i badkaret. Varje onsdag och fredag diade han blott en gång. Då hans fader och moder dött, klädde han fattiga av sitt rika fädernearv.

En granne, som råkat i fattigdom, tänkte lämna sina tre döttrar till dålig levnad (prostitution) för att livnära sig genom deras skam och vederböda. Nikolaus kom dit om natten och kastade en guldklump genom fönstret. Mannen tänkte, att Guds ängel givit guldet och gifte hederligt bort sin äldsta dotter. Så gjorde Nikolaus två gånger till och hjälpte alla systrarna till gifte. Tredje natten vaknade mannen vid guldkastandet och skyndade för att få reda på, vad för Guds vänner det var, som gjorde det. Och han föll gråtande ned för Nikolaus fötter. Men Nikolaus förbjöd honom att berätta för någon, medan Nikolaus levde.

Många biskopar sökte med fasta och böner svar från Gud, då de skulle välja en ny biskop i Myra. Då kom till en from biskop en röst från himmelen med orden: "Den klerk skall varda biskop, som först kommer till ottesången. Och han heter Nikolaus." Biskopen vaknade och gick till kyrkoporten och såg Nikolaus, som han förut ej kände, gå in. Han tillsade flera andra, och de valde honom och vigde honom i hans värdighet.

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

En rik man lovade Sankt Nikolaus sitt guldkärl, om han hos Gud utverkade en son åt honom. Han höll kärlet mycket kärt, och sedan sonen blivit född, lät han göra ett annat med samma vikt och seglade i väg för att offra det åt Sankt Nikolaus. Som småsvennen stod bredvid sin far under det uppspända seglet och hade det gamla guldkärl i hand, föll han över bord med guldkärl. Fadern for gråtande vidare och offrade det guldkärl, som senare blivit smitt, åt Sankt Nikolaus. Karet hoppade självt ut från altaret och ned på golvet, både en och två gånger, ja, så ofta mannen åter redde sig att offra kärlet, till förundran för alla dem som stodo omkring. Men till sist kom hans son med det första karet, och detta det utlovade offret blev liggande kvar. Alla prisade Gud och Sankt Nikolaus, när småsvennen berättade, hur Nikolaus skyddat honom under vattnet och dragit honom levande upp från botten.

En normandisk riddareson hade ett kapell åt Sankt Nikolaus i sin borg och höll hans högtid i ära. Han for bort över havet och blev sultanens fånge i många år. Varje Sankt Nikolai dag grät småsvennen bittert vid minnet av glädjen i fadernehemmet. Och på tillfrågan omtalade han, varför han jämrade sig. För den skull lät sultanen slå pilten dess hårdare. Småsvennen grät över sin sveda inför Sankt Nikolaus, till dess han föll i sömn och vaknade hemma i sin faders kapell. Fader och fränder till glädje och Gud och Sankt Nikolaus till ära. Hans dag kommer sju dagar efter Sankt Andreas' dag.

Det hände också att sjömän, som hamnat i stormigt väder och råkat i sjönöd, bad Nikolaus om hjälp, detta medan han fortfarande levde – annars brukar helgonen bli mera aktiva först efter sin död: ”Du Nikolaus, Guds tjänare. Om vad vi har hört om dig är sant, hjälp oss i vår svåra nöd!” Och strax syntes han i fören och talade till besättningen: ”ni kallade på mig, vad vill ni?” Och så började han hjälpa dem med segel, mast och roder.

Och se! havet blev i samma ögonblick stilla och lugnt. Och han hjälpte dem helbrägda i hamn. Och fastän ingen av dem hade sett honom förut, kände de omedelbart igen honom. De tackade Gud, men också Nikolaus för sin räddning, men Nikolaus talade till dem och sade: ”Inte jag, utan er tro och Guds nåd har hjälpt er.”

Nikolaus brukar avbildas som biskop med tre jungfrur eller tre påsar med guld som attribut. Han är skyddshelgon för ganska disparata grupper: Barn, sjömän, fiskare, köpmän, falskeligen anklagade personer, prostituerade, ångerfulla tjuvar, apotekare, bågskyttar pantbanker, samt också för två länder, Grekland och Ryssland och för en stad i Italien, Bari, där hans relikier ännu finns bevarade.

Men nu får det med Sankt Nikolaus – hur blev denne hedersman vår jultomte? Ordet ”jultomten” förekommer första gången 1864 som titel på en skämttidning som gavs ut till julen det året. Jultomten härstammar från hemmens och skolornas firande av Sankt Nikolaus den 6 december. I Sverige var, omkring 1850 Nikolaustraditionen närapå helt försvunnen och julklapparna fick man av julbocken. Men så småningom kom han tillbaka som julgubben främst tillsammans med julpynt importerat från Tyskland. Julbocken försvann och tomten fick sitt namn efter den svenska gårdstomten som inte alls har med julklapparna att göra. Men eftersom julbocken egentligen härstammar från ett utklädningspektakel och var en maskförsedd julklappsutdelare, blandades jultomten och bocken ihop och jultomten är väl numera fast etablerad på ”egna fötter”. I västerlandet blev han populär sedan hans relikier (1087) förts från Myra till Bari av italienska köpmän/sjörövare.

Många kyrkor här i Sverige bär hans namn. Han blev också en symbol för givmildhet. I

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

norra och västra Europa blev han skolbarnens skyddshelgon och knöts i protestantiska länder till julen och kallas Santa Claus i de anglosaxiska länderna, jultomten i Sverige. I Tyskland förekom en figur ”kinkenjes eller Christkindlein”, som var en utklädd person som först i Tyskland, men den nämns i Sverige på 1600-talet, kom med julklappar till barnen. Utklädningen, använd i Tyskland ännu i början av 1800-talet, bestod av en vit klänning samt en ljuskrans i håret, och gav i Sverige under 1700-talet upphov till Luciadräkten. Nikolaus firas 6 december. I vissa länder, bl.a. Nederländerna och Tyskland, uppträder någon denna dag utklädd till Nikolaus och delar ut gåvor till barnen (så var det på Gotland fortfarande i början av 1900-talet). Julbocken, Sankt Nikolaus och vår egen lille gårdstomte har alltså smält ihop till dagens jultomte. I Sverige är vi ganska ensamma om att ha en synlig jultomte, som kommer och delar ut julklapparna. Det vanligaste är annars att han lämnar dem i smyg oftast på natten mellan julafton och juldagen.

Lite mera om Nikolaus nordvästeuropeiska historia. Då han under den katolska medeltiden vandrade runt med sina gåvor till barnen hade han i sitt sällskap ofta en fångslad djävulsfigur, klädd i svart skinnpäls och med rasslande kedjor. Han var helgonets lydige men bråkige tjänare och symboliserade med sina kedjor det godas makt över onskan. Så småningom mötte denna populära folksed reformationens helgonfientliga stränghet, och då byttes Nikolaus ut mot Jesusbarnet, Christkindlein, som jag nämnde tidigare och djävulen tappades bort på vägen.

Litteratur

Berglund B "Jultomtens ursprung" Arv (1957)
Bringeus Nils-Arvid "Årets festdagar" (1999)
Celanders H. "Nordisk jul" 1 (1928)

Även om det låter underligt är det högst densamme som går igen i de bröd, som Lucia, vår svenska arvtogare till Jesusbarnet, bjuder på med det underliga namnet 'lussekatt' eller dövelskatt'. I Nordtyskland och Holland kallas samma bröd 'duivekater' (djävulskatt). Detta hänger samman med en gammal föreställning, att djävulen och andra onskans väsen kunde uppträda i kattgestalt och i Holland är mycket riktigt ett av djävulens många namn: 'duivekater'. Det är alltså så att samma djävulsfigur, som en gång följde den helige Nikolaus, är stamfar till vår julbocken.

Avslutningsvis måste jag berätta kort om Islands tomtar. Där finns det finns tretton tomtar, alla med olika namn. En riktigt skrämmande figur är julkatten. Julkatten bor med Häxtrollen Grýla och Leppalúði och de bor uppe i bergen. Alla tretton Tomtarna är onda och elaka och stjäla och snattar det de vill ha. De isländska tomtarna är kanske avlägset släkt med de svenska gårdstomtarna och vättarna.

Isländska barn behöver mest av allt få kläder i julklapp, eftersom det tyvärr är så att julkatten kommer och äter upp de barn som inte får något klädesplagg i julklapp. Även trollen Grýla och Leppalúði sägs äta barn. 1746 ville regeringen i Köpenhamn, Island hörde till Danmark på den tiden, förbjuda den isländska julsagan om Grýlas familj och julkatten eftersom man inte tyckte att den inte passade så bra att berätta för barn. Den isländska befolkningen verkar dock trots förbudet ha fortsatt med sitt berättande om den hemska Julkatten.

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019

Ehrensvärd U Den svenska tomten (1979)
Eskeröd Albert "Årets fester" (1953)
Feilberg H F "Julen" (1904)
Fogelklou E, Lindblom A och Wessén E "Legender från Svensk medeltid del II (1918)
Grubbström H och Lenkert L "Fakta om Julen, Påsken och våra andra högtider" (1987)
Ingulstad Frid och Solem Svein "Tomteboken" (1991)
Keyland N "Julbröd, julbockar och Staffanssång" (1919)
Kättström Höök Lena "God Jul. Från midvinterblot till Kalle Anka" (1995)
Lindhahl Jan "Bakvända världen - folk och fest på medeltiden" (1996)
Löfström Inge "Julen i tro och tradition" (1981)
Meisen K "Nikolaus-kult und Nikolausbrauch" (1931)
Nilsson M P "Studien zur Vorgeschichte des Weihnachtsfestes" (i Archiv für Religionswissenschaft" 19, 1918)
Nilsson M P "Festdagar och vardagar" (1926)
Ólafsson Guðmundur "Jólaötturinn og uppruni hans (särtryck ur Árbók Hins íslenska fornleifafélags 1989)
Das Ökumenische Heiligenlexicon (2010)
Nationalencyklopedin (2000)
Svensk Uppslagsbok (1933)

Därtill kommer en myckenhet "googlande" på "Nicholas", "jultomten" etc.

Bilder:

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019



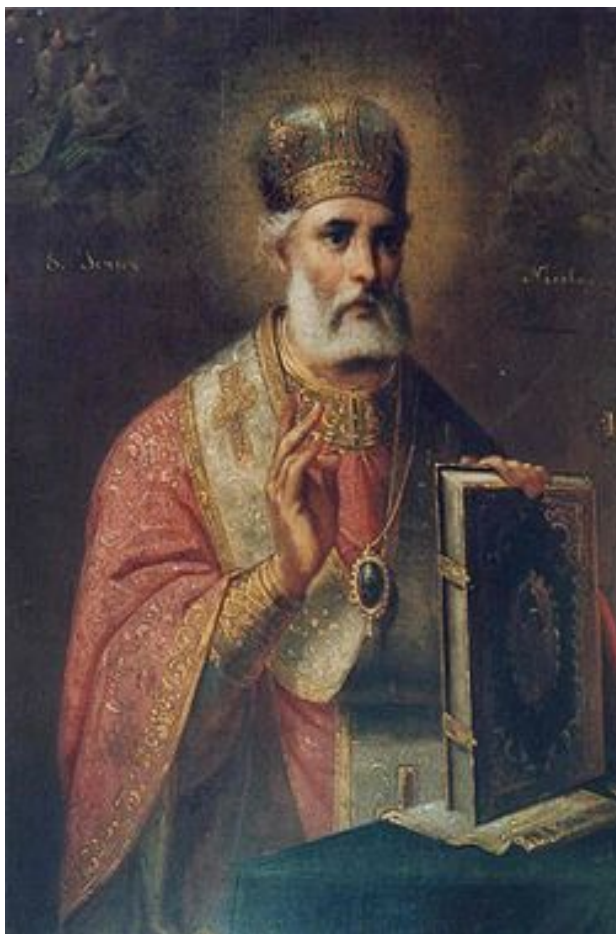
Turkiet, översiktskarta



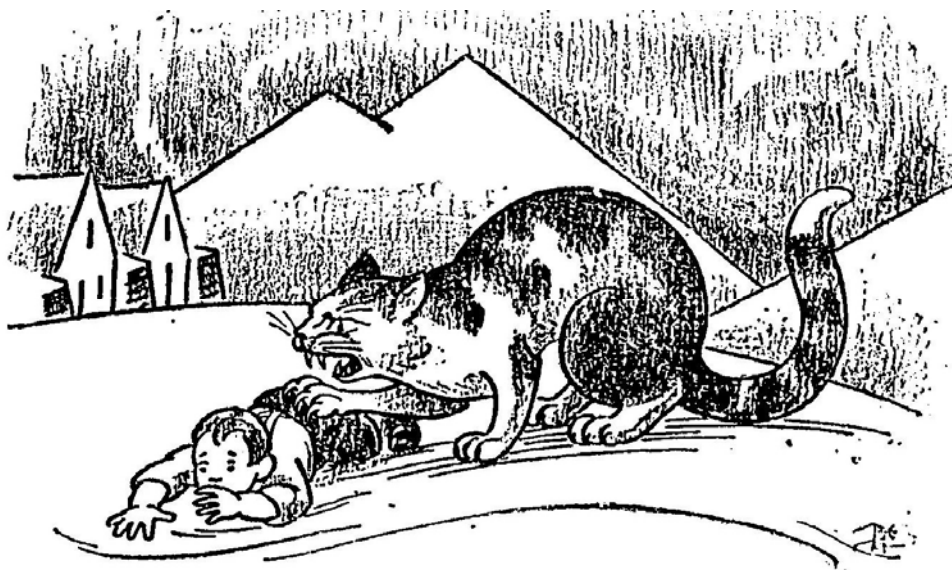
Myra låg ungefär mellan Kale och Kalkan

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019



Två exempel på hur Nikolaus har framställts i konsten. Den vänstra bilden är en rysk ikon. Den högra en medeltida träskulptur i Storkyrkan i Stockholm



Den isländska julkatten

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019



Jultomten som jag tror att han ser ut

Logeblad 106:an

Nr 2 november 2019



Modern framställning av Sankt Nikolaus (bildekal från Österrike)